

คำนำสำนักพิมพ์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและพสกนิกรมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยพระราชหฤทัยเปี่ยมพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณ พระวิริยอุตสาหะ และพระราชปณิธานแห่งธรรมราชินี อีกทั้งยังเป็นพระบรมราชชนนีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน จนมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หนังสือชุด **สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง** นี้ ได้รวบรวมพระราชกรณียกิจที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑. พระมารดาแห่งผ้าไทย	๗. พลิกฟื้นป่ารอยต่อ
๒. ศิลปาชีพ	๘. อนุรักษ์สัตว์และพันธุ์พืช
๓. โขนพระราชทาน	๙. ธนาคารอาหารชุมชน
๔. อัคราภิรักษศิลป์	๑๐. ฟาร์มตัวอย่าง
๕. บ้านเล็กในป่าใหญ่	๑๑. สถาบันสิริกิติ์
๖. สถานีเกษตรที่สูง	๑๒. สายธารแห่งพระเมตตา

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุดนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อประชาชนทุกคนในการน้อมนำแนวพระราชดำริไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

Preface

Her Majesty Queen Sirikit is the wife of His Majesty King Bhumibol. She has performed Royal duties which greatly benefit Thailand and its people. She has demonstrated kindness and mercy to all. She is determined to work hard for Her people. Her virtue is passed on to Her son, King Vajiralongkorn, the current King of Thailand. King Vajiralongkorn had Her name engraved on the Royal Golden Plaque as Somdet Phra Nangchao Sirikit Phra Borommarachininat Phra Borommaratchachonnaniphanpiluang on May 5th, 2019.

The *Her Majesty Queen Sirikit* series features important biographical information about Her Majesty Queen Sirikit, Her Royal Duties, and many abilities. It also includes rare pictures of Her and the Royal Family. The twelve books of the series are:

<i>1. Patronage of Thai Silk</i>	<i>7. The Shared Forest of the Eastern Region</i>
<i>2. Arts and Crafts</i>	<i>8. Plant and Wildlife Conservation</i>
<i>3. Royal Khon Performance</i>	<i>9. Community Food Banks</i>
<i>4. Patron of the Arts</i>	<i>10. Demonstration Farms</i>
<i>5. The Small House in the Big Forest Project</i>	<i>11. Queen Sirikit Institute</i>
<i>6. Highland Agricultural Stations</i>	<i>12. Charitable Organizations</i>

Satapornbooks Publishing hopes that the series will be an important resource for information about Her Majesty Queen Sirikit, and that the Thai people can implement Her ideas of sustainable development in their daily living to better their living conditions and for their long-lasting happiness.

Satapornbooks Publishing

อัคราภิรักษ์ศิลป์
Patron of the Arts

“ เอกองค์อัคราภิรักษ์ ผู้พิทักษ์ศิลปะไทย
 เลื่องชื่อระบือไกล ชาวโลกได้ประจักษ์จินต์
 พระองค์ทรงสร้างสาน มวลผลงานหัตถศิลป์
 ทัวแคว้นแดนแผ่นดิน จากพื้นถิ่นทั่วผืนไทย
 ให้เป็นสมบัติชาติ ที่สามารถภาคภูมิใจ
 มรดกอันยิ่งใหญ่ สืบทอดไปชั่วกาลนาน ”

ประพันธ์โดย นายประภัสสร เสวิกุล
 ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

*The esteemed patron of Thai art.
 Queen Sirikit protects with all her heart,
 A national treasure, great and grand.
 A heritage so vast and wide,
 Passed down through time with pride.
 Across the realm, their craft takes place.
 From all corners of Thailand,
 The people's hands weave, in timeless grace.*

By Mr. Prabhassorn Sevikul,
 2011 National Artist in Literature

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงตระหนักในคุณค่าแห่งความงามของศิลปะ พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของเหล่าช่างศิลป์ ทรงแสดงเสริมให้ชาวไทยมีงานศิลปหัตถกรรมเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้และแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งนอกจากจะช่วยรักษาศิลปหัตถกรรมโบราณของไทยหลายชนิดมิให้เสื่อมสูญไปแล้ว ยังทำให้ศิลปินมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตน พระราชนิยมในความเป็นไทยนี้ทำให้มีการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยไปทั่วโลก ให้นานาอารยประเทศได้ตระหนักในฝีมือและความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมของไทย

Her Majesty Queen Sirikit has always recognized the value of art. She has inspired many artists. She enables people to earn extra income by encouraging them to make arts and crafts, which in turn helps reduce poverty. Not only has this helped preserve traditional Thai arts and crafts, but it also instills pride in artists. Her Royal Patronage of Thai culture cultivated worldwide appreciation for Thailand's artistic and cultural riches.

กระทรวงวัฒนธรรมในนามคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีมติถวายพระราชสมัญญา “อัคราภिरักษศิลปิน” มีความหมายว่า “ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษา สืบสาน สืบเสริม สืบทอด และพัฒนามรดกทางศิลปะของแผ่นดินให้เจริญรุ่งเรืองอย่างต่อเนื่อง

The Ministry of Culture National Culture Commission gave HM Queen Sirikit the title of *Akharaphiraksilapin* which in Thai means Royal patron of Thai artists, to commemorate the auspicious occasion of Her 80th Birthday Anniversary on August 12th, 2012. This title also acknowledges Her conservation and support of Thai art, ensuring its continued prosperity.

ครุศิลป์ของแผ่นดิน

ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลและน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมพระเมตตาของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่มีต่ออาชีพด้านศิลปหัตถกรรม สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน) หรือ สศท. ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณค่างานศิลปหัตถกรรมไทยเพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สั่งสมมา รวมทั้งส่งเสริมความรู้สู่ลูกหลานและคนรุ่นหลังให้ได้เห็นคุณค่าก่อเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์สู่ความร่วมมือและสร้างโอกาสในเชิงพาณิชย์ โดยคัดสรรผู้ทำงานศิลปหัตถกรรมไทยเพื่อเชิดชูเกียรติเป็น “ครุศิลป์ของแผ่นดิน” ในประเภทที่เป็นงานศิลปหัตถกรรมดั้งเดิม ๙ สาขา ประกอบด้วย เครื่องไม้ เครื่องจักสาน เครื่องดิน เครื่องทอ (เครื่องผ้า) เครื่องรัก เครื่องโลหะ เครื่องหนัง เครื่องกระดาศ และเครื่องหิน หากมีประเภทงานที่ไม่สามารถจัดอยู่ใน ๙ ข้อนี้ได้อย่างชัดเจนจะจัดอยู่ในประเภท เครื่องอื่นๆ

The Master Artisans of Thailand

The Sustainable Arts and Crafts Institute of Thailand (Public Organization) follows HM Queen Sirikit's example in its support of Thai artists and Thai traditional arts. The institute enables people to learn from Thai artists and get inspired to create contemporary arts and crafts, so that local wisdom can be preserved and carried forward into the future. The institute's goal is to market Thai arts and crafts to international audiences. The Sustainable Arts and Crafts Institute of Thailand selects The Master Artisans of Thailand in 10 categories: woodcraft, basket weaving, pottery, cloth weaving, sculpture, metalwork, leathercraft, paper craft, stonework, and 'others.'

๑. นายพงษ์मित อุดพันธ์

ครูศิลป์ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๖ ประเภทเครื่องโลหะ (เครื่องทอง เครื่องเงิน ยัดลาย) จังหวัดเชียงใหม่

“ยึดหลักการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องประดับยัดลาย ที่ต้องมีความสวยงาม ความประณีต มีความคงทน และสามารถใช้งานได้จริง”

1. Mr. Pongmit Uppanun from Chiang Mai Province.

2023 National Artisan in Metalwork (Gold and Silver Filigree)

“I’m committed to creating ornamental filigree that is beautiful, delicate, durable, and functional.”

งานยัดลาย เป็นเทคนิคพิเศษในการสร้างสรรค์และออกแบบเครื่องประดับ ในประเทศไทย มีชื่อเสียงที่บ้านกาด จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องเงินบ้านกาดจนถึงยุคปัจจุบัน มีกรรมวิธีการทำที่ละเอียดและซับซ้อนเพื่อให้ได้เส้นเงินหรือเส้นทองที่มีขนาดเล็กมากๆ เพื่อนำมา ทำเป็นเครื่องประดับประเภทต่างๆ เช่น ต่างหู สร้อย เข็มกลัด โดยการวางลวดลายของเส้นที่ขด ไปมาอยู่ภายในโครงสร้างชิ้นงาน เป็นการสร้างงานที่มีลวดลายวิจิตรงดงามและมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร

Filigree is made by weaving delicate silver or gold threads into jewelry. In Thailand, Ban Kat Silver Jewelry in Chiang Mai province is famous for its filigree art. The complex method starts with creating small silver or gold threads, which are woven to create patterns on a metal background. Filigree is commonly used to make jewelry like earrings, necklaces, and brooches.